

103

Wanneer ik de indrukken van mijn bezoek aan Indonesië moet samenvatten en daarbij in het bijzonder de aandacht laten vallen op mijn ervaringen in de militaire hoek, zou ik de volgende schets van de toestand willen geven.

De afwikkeling van de taken van de Nederlandse Land- en Luchtmagiekrachten in Indonesië, zoals deze is voorgien in de bepalingen van de Ronde Tafel Conferentie, geven geen moeilijkheden voor wat betreft de Koninklijke Landmacht en Luchtmagiekrachten. Dank zij de ~~in~~ transportcapaciteiten waarover kan worden beschikt, is het mogelijk om troepen van de KL en LSK, tijdig uit Indonesië af te voeren.

In verband met de samenhang door de in vorige jaren gevorderde organisatie in Indonesië van de KL en het KNIL, is het waarschijnlijk dat na de beëindiging van de reorganisatie-periode van het KNIL nog een klein gedeelte van de KL in Indonesië aanwezig zal zijn. Ik schat dit gedeelte op niet meer dan 10.000 man. Daartegen bestaat bij de regering van de RIS geen bezwaar.

De reorganisatie van het KNIL vertoont een geheel ander beeld. Door verschillende omstandigheden, waaronder ik met nadruk ook reken de neiging bij de legerleiding in Indonesië om de reorganisatie niet met de nodige voortvarendheid te doen verlopen, is op dit ogenblik het tempo van de reorganisatie van het KNIL in vertraging. Dit betekent dat de reorganisatie van het Indonesische gedeelte van het KNIL, waarbij zowel de opnemingsbereidheid van de RIS in de strijdkrachten van de RIS van Indonesisch KNIL personeel een rol speelt, als het gehele verloop van de afvoer van demobilisanten naar hun woonplaatsen, is achter op het oorspronkelijk uitgezette schema. Dit gehele proces kan alsnog goed verlopen, indien ook aan de zijde van de RIS voldoende bereidheid tot medewerking aanwezig is.

Militair technisch benieuwd, heb ik de indruk dat na de besprekingen door mij in Djakarta gevoerd, de voorwaarden wel aanwezig zijn om het proces van de afwikkeling van het Indonesisch gedeelte van de KNIL voor 26 Juni a.s. bevredigend te doen verlopen. Een doorbrekking van administratief perfectionisme zal daartoe nodig zijn. Van de militair technische medewerking aan de zijde van de RIS ben ik thans naar mijn gevoelen in voldoende

mate verzekerd.

De afwikkeling van de materieel-overdracht zal op tijd worden gerealiseerd, een gedeelte van het Europees personeel van het KNIL, dat naar Nederland moet worden afgevoerd, zal op 26 Juni nog aanwezig zijn, doch deze omstandigheid zal bij de RIS autoriteiten geen overwegende bewaren ontmoeten. Het KNIL, kan dus op 26 Juni a.s. worden ontbonden en het overblijvende gedeelte door de zorgen van een afwikkelingsbureau verder worden behandeld.

Het bovenstaande houdt geen rekening met eventuele politieke verwikkelingen. Door deze kan het proces nadelig worden beïnvloed. Het KNIL, is in een belangrijk opzicht niet meer in de hand. Ongehoorzaamheid van KNIL-personeel geeft politieke complicaties. Deze politieke verwikkelingen hebben sowel intern bij de RIS haar weerslag en niet minder een gevolg tot nadeel van de Nederlandse politiek in Indonesië.

Ik heb mij op het standpunt gesteld, dat de legerleiding verplicht is tot de laatste dag van het bestaan van het KNIL in Indonesië alles te doen om de tucht onder de troepen van het KNIL, te handhaven. Er zijn groepen Europeanen in het KNIL, die mentaal en organisatorisch in hun tegenwoordige taak te kort schieten. Deze krachten zullen moeten worden afgevoerd en met dit proces heb ik een begin gemaakt. Indien duidelijke aanwijzingen worden geleverd door de leiding van het KNIL, dat men alles doet om de insubordinatie te weerstaan, kan men bij de autoriteiten van de RIS rekken op begrip voor de moeilijkheden en blijven hopen op hun medewerking om de liquidatie van het KNIL, tot een goed einde te brengen. Indien men deze duidelijke aanwijzingen niet geeft, is tegenwerking te verwachten.

Mijnindruk is dat men vaak te kort schiet in het geven van duidelijke aanwijzingen om het KNIL, in Indonesië zo spoedig mogelijk te liquideren.

Ik hoop dat er thans een verbetering in de toestand is getreden, doch durf geen voorspellingen te doen, omdat voor iemand die sinds enige dagen Indonesië heeft verlaten, de ontwikkeling niet meer in de hand is. De dingen veranderen bij de dag en wat zich in uithoeken van de Archipel afspeelt, is veelal zeer slecht zichtbaar.

Zeker is overwel, dat elke dag raken van het bestaan van het KNIL aanleiding kan geven tot kritiek en vaak gerechtvaardigde

kritiek aan RIS-tijds en in ieder geval aanleiding is tot politiek gestoek, waartegen de bevoegde autoriteiten slechts onvoldoende weerstand kunnen of willen bieden.

Rehoering door de legerleiding van het politieke sentiment, welke thans in verschillende vormen in Indonesië bij het KNIL, op treedt, is een ondoenlijke zaak. Men kan slechts van onze kant verlangen van de legerleiding dat men in geen enkel opzicht ongehoorzaamheid tolereert met het politiek kwalijke gevolg, dat zodanige vaak militairen van het KNIL, die Nederland trouw zijn maar in verband daarmee hun bepaalde innichten hebben over de toekomstige structuur van de RIS, door ons welbewust moeten worden afgestoten. Zo b.v. de thans rebellerende Ambonezen op Amboin, in welk geval zich boven dien nog de pijnlijke complicatie voordeet dat de R.I. en niet haer de Nasjemi de rebellen een christelijk stempel opdrukt en in hun rebellie aanleiding vindt om een anti-christelijk geluid in de politieke ontwikkeling te brengen, waarbij ik vrees dat de gevlogen onsaangenaam kunnen worden.

Zolang Nederlandse troepen in Indonesië verblijven heeft de Nederlandse gemeenschap -terecht of ten onrechte- een zeker gevoel van veiligheid. Nu zichtbaar wordt, dat de Nederlandse troepen binnenkort zullen worden opgeheven en afgevoerd, groeit bij een gedeelte der Nederlandse gemeenschap in Indonesië het onbehagen. Slechts weinigen zien in, dat niet haer het KNIL voor de Nederlandse zaak thans eerder een bedreiging is dan een bescherming. Hoe everwel in de komende maanden op de bodem van alle oagerustheden en teleurstellingen deze ontwikkeling zal moeten worden opgevangen, durf ik niet te voorspellen. Voorlichting ongerijmig lijkt mij onmisbaar.

Bij het bepleiten in het buitenland van het Nederlandse standpunkt in de Indonesische politieke ontwikkeling, moge ik tenslotte aanbevelen er nadrukkelijk rekening mede te houden, dat het KNIL thans niet op zodanige wijze in de hand is, als van een goedend leger moge worden verwacht en in verband daarmee onzijdig goed in te zien, dat de oorzaken der ongehoorzaamheid beslist niet alleen liggen bij de door de RIS gevolgde binnederlandse politiek, doch evenzo moeten worden gezocht bij de Nederlandse bekwaamheid en bereidheid om in moeilijke omstandigheden, de nodige tucht, ook in eigen kringen, te handhaven.